

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Факультет міжнародних відносин, політології та соціології
Кафедра суспільних комунікацій та регіональних студій

Силабус курсу
МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Обсяг	6 кредитів (180 год.)
Семестр, рік навчання	4-й рік навчання, 8-й семестр
Дні, час, місце	24 / 26 Французький бул., за розкладом
Викладач	Худенко Андрій Володимирович, д. філософ. н., професор кафедри
Контактний телефон	+380674811121
E-mail	a65-67n@onu.edu.ua
Робоче місце	кафедра суспільних комунікацій та регіональних студій, к.40, 24/26 Французький бул.
Консультації	Онлайн-консультації: платформа zoom
Комунікація	Здійснюється через очні зустрічі, месенджери та електронну пошту

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Предмет вивчення дисципліни	Багатомірний процес отримання, обґрунтування, викладу та перевірки знання
Місце дисципліни в освітній програмі:	Дисципліна відноситься до обов'язкових курсів. Пререквізити дисципліни: Філософія (ОК04), Вступ до фаху (ОК12), Історія соціальних теорій (ОК13). «Методологія наукового дослідження» безпосередньо ґрунтує підготовку та презентацію кваліфікаційної роботи.
Мета курсу.	визначити метод наукового дослідження як особливого режиму створення знання
Завдання дисципліни:	Завдання: відстежити рух наукового дослідження, визначити профіль знання та особистість режиму знання, розкрити багатомірний характер знання та способів його створення, зацентувати покроковий рух проведення дослідження. За результатами курсу здобувач повинен: Знати: стратегії наукової розвідки, уявляти складність та багатомірність процесу здобування знання. Вміти: проектувати, проводити, презентувати результати наукового дослідження.
Компетентності	Загальні компетентності: ЗК08. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями Фахові компетентності: СК01. Здатність оперувати базовим категоріально-понятійним апаратом соціології СК04. Здатність збирати, аналізувати та узагальнювати соціальну інформацію з використанням соціологічних методів СК07. Здатність презентувати результати соціологічних досліджень для фахівців та нефахівців.

Очікувані результати	<p>RH02. Розуміти історію розвитку соціології, її сучасні концепції та теорії, основні проблеми</p> <p>RH08. Обґрунтовувати власну позицію, робити та аргументувати самостійні висновки за результатами досліджень і аналізу професійної літератури</p> <p>RH12. Знати та дотримуватися етичних норм професійної діяльності соціолога</p>
-----------------------------	---

ОПИС КУРСУ

Форми і методи навчання	<p>Курс буде викладений у формі лекцій (40 год.) та практичних (20 год.) занять, організації самостійної роботи здобувачів (120 год.). Викладання та вивчення навчальної дисципліни здійснюється наступними методами:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ словесні методи: лекція, пояснення, дискусія; ➤ методи формування практичних умінь і особистісних якостей: виконання практичних завдань, дискусії, «мозкова атака», рольові ігри, підготовка і здійснення виступів перед аудиторією. <p>Самостійна робота включає підготовку «Вступу» дипломної роботи, основні розділи якого розглядаються та презентуються на семінарських заняттях</p>
Зміст навчальної дисципліни	<p style="text-align: center;">Змістовий модуль 1: АРХІТЕКТОНІКА МЕТОДУ</p> <p>Тема 1.1: Профіль знання. Визначення методу. Методологія: від правил к стратегії. Знання як міра наукового пошуку. Суб'єкт (спроможність бути таким, що встановлює дещо придатним для використання) і Об'єкт (спроможність бути таким, що придатне для використання) як результати знання. Суб'єкт та Об'єкт як різні міри спроможності («міри екзистенції»). Знання як режим, за яким дещо від-носиться до Суб'єкту та Об'єкту; як рух розмірювання та стратегія здійснення міри. Визначення «знання» (γνώω, γιγνώσκω, νοεῖν/νοῦς, εἰδέναи, μελέτη, λόγος/λέγειν, φρόνησις, τέχνη, σοφων/σοφία, ἐπιστημη). Умови знання: істина (явлення та наявність), віра (отримання та тримання дещо як придатного для використання), доведення (обґрунтування, виправдування, здійснення дещо у його власній придатності для використання). Предметно-практичний зміст знання. Знання як режим створювання, що триває в інтервалі звідуювання-вивідування.</p> <p>Тема 1.2: Архів методів наукового дослідження. «Успадковані» методологічні стратегії як органон руху дослідження. Класичні, некласичні на постнекласичні методології. Конфлікт інтерпретація.</p> <p>Тема 1.3: Диспозиція режиму знання. Режим знання як справа питання. Простір питання. Проблема та проблематизація поля дослідження. Дослідження як проєціювання та проєктування (projicio et projecto). Допитливість (лат. curiositas) та прагматична користь здобування знання. Феномен спіткання: чутливість до навколишнього, звичайне та незвичайне, не обхідне та необхідне. Дослідження як сперечання наявному. «Внутрішня довершеність» та «зовнішня виправданність» як критерії знання.</p> <p>Тема 1.4: Метрика режиму знання. Множина (πλήρωμα) та багатовид (πανταίολος). Повнота та консистентність. Складність (complexity); теорія складності</p>

	<p>(complexity theory). Режим знання як διαίρεσις: рух від менш до більш диференцьованого. Розчакрування, або операціоналізація, проблемного кола. Операції, або одиниці, звідування-вивідування (τέχνη, πρᾶξις, ποιήσις / справджування, здійснення, створення). Ἄυτη-ποιήσις, або фактичність режиму знання. Проблема тотожності (identity): все-рівність та зрівнювання-всього; тотожність як вузол перехрестя; контінгентність тотожності.</p> <p>Тема 1.5: Естетика знання. Значення ἐρμηνεία. «Герменевтическа ситуація». Герменевтика фактичності як розмірений хід твору. Абстрактне і конкретне, «логічне» і «історичне». Проблема «ідеальності». Форма і зміст знання. Проблема вираження і виразності. Комбінаторно-дискурсивна форма знання. Динаміка мови: хід оголошення, слово «оголошене» і «розголошення». Іменування як механізм редукції: особистісно-іменний редукція, професійно-іменний редукція; понятійно-універсальна редукція. "Словник термінів".</p> <p>Тема 1.6: Рівні наукового дослідження. Проблематизація. Операціоналізація. Ідентифікація. Ритмокаскадний, за формою, та комбінаторно-дискурсивний, за змістом, рух наукового дослідження.</p> <p>Змістовий модуль 2: СТРУКТУРА НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ПРЕЗЕНТАЦІЯ ЙОГО РЕЗУЛЬТАТІВ.</p> <p>Тема 2.1: Визначення актуальності теми дослідження. Формулювання проблеми.</p> <p>Тема 2.2: Визначення ступеня наукової розробленості проблеми.</p> <p>Тема 2.3: Визначення мети і завдань, об'єкта і предмета дослідження.</p> <p>Тема 2.4: Визначення операційної структури об'єкту.</p> <p>Тема 2.5: Визначення методів отримання відомостей про поле об'єкту.</p> <p>Тема 2.6: Визначення практичного значення отриманих результатів.</p>
<p>Перелік рекомендованої літератури</p>	<p>Основна</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Acharyya R., Bhattacharya N. Research Methodology for Social Sciences. Routledge India, 2019. 268 p. 2. Corbetta R. Social Research: Theory, Methods and Techniques. SAGE, 2003. 336 p. 3. Crano W., Brewer M., Lac A. Principles and Methods of Social Research. Routledge, 2014. 484 p. 4. Hayhoe S. Principles and Concepts of Social Research: A Critical Examination of Methodology, Methods and Analysis for Emerging Researchers. Routledge, 2022. 201p. 5. Law J. After Method: Mess in Social Science Research. Routledge. 2004. 200 p. 6. Kumar R. Research Methodology: A Step-by-Step Guide for Beginners. SAGE, 2012. 432 p. 7. The SAGE Encyclopedia of Social Science Research Methods / M. Lewis-Beck, A. Bryman, T.F. Liao (editors). SAGE, 2004. 1305 p. 8. Баскаков А. Я., Туленков Н. В. Методология научного исследования: Учеб. пособие. Киев, 2004. 216 с. <p>Додаткова література</p>

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bhaskar R. A Realist Theory of Science. London and New York: Routledge, 2008. 310 p. 2. Deleuze G. The logic of sense / Translated by Mark Lester with Charls Stival. London: The Athlone Press, 1990. 204 p. 3. Gadamer H.-G. Truth and Method / Translation by Joel Weinsheimer and Donald G. Marshall. New York-London: Continuum, 2004. 637 p. 4. Merleau-Ponty M. The Visible and the Invisible / Translated by Alphonso Lingis. EVANSTON: Northwestern University Press, 1968. 338 p. 5. Social Morphogenesis / edited by Margaret S. Archer. Springer, 2014. 244 p. 6. Бергсон А. Творча еволюція / переклад в франц. Романа Осадчука]. Київ: Видавництво Жупанського, 2010. 322 с. 7. Луман Н. Социальные системы. Очерк общей теории / пер.с нем. И.Д.Газиева, Н.А.Головина. С.-Пб: Наука, 2007. 643 с. 8. Мамардашвили М.К. Стрела познания. Наброски естественноисторической гносеологии. – М.: Тайдекс Ко, 2004. 264 с. 9. Фуко М. Археология знания / пер. с франц. С. Митина, Д. Стасова под общ. ред. Бр. Левченко. К.: Ника-Центр, 1996. 208 с.
--	--

ФОРМИ КОНТРОЛЮ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

При вивченні навчальної дисципліни здійснюється поточний та підсумковий контроль. Поточний контроль проводиться з метою визначення рівня підготовленості студента з певних тем, розділів робочої навчальної програми, якості виконання конкретних завдань та здійснюється впродовж семестру під час проведення аудиторних занять та при виконанні самостійної роботи.

Об'єктом поточного оцінювання є:

- програмний матеріал, який викладається на лекціях;
- питання і проблеми, що обговорюються на практичних заняттях;
- програмний матеріал для самостійного вивчення, який передбачений робочою програмою та включає індивідуальні завдання: есе, презентації, тематичний тезаурус.

Форма підсумкового контролю: презентація «Вступу» кваліфікаційної роботи та відповіді на питання щодо загального змісту роботи та методу (логіки обґрунтування, злагодженості аргументів) дослідження.

Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
Відмінно (5 балів за тему)	<p>Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом; вільно, самостійно та аргументовано його викладає, чітко оперує науковою термінологією, наводить приклади з практики для пояснення теоретичних моделей та категорій, здійснює різні види аналізу, робить висновки, залучає до підготовки як основну, так і додаткову літературу (монографії, періодичні видання, першоджерела, тощо).</p> <p>Може обґрунтовано обрати раціональний спосіб виконання практичного завдання; довести отримані результати власної навчально-практичної діяльності; пояснювати алгоритм виконання</p>

	дослідницьких дій та використання теоретичних знань в практичній діяльності.
Добре (4 балу за тему)	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом; викладає його за зразками без імпровізації. Послуговується науковою термінологією, залучає основну і додаткову літературу. За зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдання Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та орієнтації в аналогічних прикладах; при цьому допускаються окремі неістотні неточності та незначні помилки. Може використовувати знання для стандартних практичних ситуацій, має елементарні, нестійкі навички виконання завдання
Задовільно (3 балу за тему)	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, викладає його з уточненнями з боку викладача; висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, допускає істотні неточності та помилки.
Незадовільно з можливістю відпрацювання (2 балу за тему)	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни. Планує та виконує частину практичних завдань, відсутні сформовані уміння та навички.

Критерії оцінювання самостійної роботи

Вид	Максимум балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень
Презентація	5	здатність студента/-ки презентувати доповідь, відповідно до змісту навчального матеріалу та супроводити її оригінальним візуальним представленням.
Тезаурус	5	вміння студента/-ки працювати зі спеціальною термінологією (її тлумаченням, роз'ясненням, коментарями).
Реферат	5	Вміння студента працювати з науковою літературою та обирати в ній матеріал за визначеною темою; здійснювати узагальнення на основі опрацювання теоретичного матеріалу
Есе	5	Самостійність, логічність розкриття теми, аналіз думок та висловлювань за темою інших авторів, аргументовані особисті висновки.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль		Індивідуальне самостійне завдання	Підсумковий контроль	Сума балів
ЗМ1	ЗМ2			
15	15	40	30	100

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика щодо	Роботи, виконання і здача яких здійснюється з порушенням
----------------------	--

дедлайнів та перескладання	термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання іспиту можливе із дозволу деканату за наявності поважних причин або за письмовою заявою (апеляцією) здобувача до декана
Політика щодо академічної доброчесності	Здобувачі повинні дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначає Кодекс академічної доброчесності учасників освітнього процесу Одеського національного університету імені І.І. Мечникова http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/acad-dobrochesnost.pdf . У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.
Політика щодо відвідування та запізнень	Відвідування практичних занять є обов'язковим компонентом оцінювання, що передбачає нарахування балів. За об'єктивних причин (напр., воєнний стан, епідемії, хвороба здобувача, стажування за академічною мобільністю та ін.) навчання може відбуватись дистанційно в он-лайн формі за графіком, погодженим із викладачем.
Мобільні пристрої	Дозволяється використання мобільних пристроїв на практичних заняттях за необхідності групової роботи у спеціальних Додатках.
Поведінка в аудиторії:	Всі здобувачі беруть активну участь у всіх заняттях: опитуваннях, дискусіях, під час практичних занять. Виконують всі навчальні завдання вчасно, відповідно до робочої навчальної програми. Всі здобувачі повинні дотримуватимуться правил поведінки в аудиторії на засадах партнерських стосунків, взаємоповаги, взаємопідтримки та взаємодопомоги.